

شناسنامه درس و جدول دوره واحد درسی

عنوان درس: مراجع و بانک‌های تخصصی پزشکی	رشته تحصیلی: کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد کد درس: پیش‌نیاز:	تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری + ۱ واحد عملی)
دانشکده: پیراپزشکی	سال تحصیلی: ۱۴۰۳-۱۴۰۴
روز و ساعت درس: دوشنبه ۱۸-۱۶	ترم تحصیلی: نیمسال دوم
مدرس مسئول: دکتر پرستو پارسائی محمدی	
PARSAEI198@YAHOO.COM	

مقدمه: رشد سریع فناوری‌های نوین اطلاعاتی، به‌ویژه اینترنت تغییرات فراوانی را در نحوه ارائه خدمات بخش‌های مختلف کتابخانه‌ها و بالتبع آن، کتابخانه‌های پزشکی موجب گردیده است. از جمله بخش‌هایی که بسیار تحت تأثیر فناوری‌های اطلاعاتی قرار گرفته، بخش مرجع کتابخانه‌ها است. از یک سو ظهور فناوری‌هایی نظیر اینترنت و ابزارهای جستجو در آن نظیر موتورهای جستجو، و از سوی دیگر، افزایش انتشار منابع اطلاعاتی الکترونیکی که عمدتاً امروزه در قالب بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی علمی عرضه می‌گردند، موجب گردیده که امروزه ارائه خدمات مرجع به‌ویژه مرجع مجازی در کتابخانه‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار باشد. بر همین اساس افرادی که امروزه به‌عنوان کتابداران و متخصصان اطلاع‌رسانی پرورش می‌یابند، به منظور دسترسی به اطلاعات مورد نیاز کاربران کتابخانه‌ها و پاسخگویی به پرسش‌های مرجع، رفع نیازهای اطلاعاتی آنان و ارائه خدمات مرجع مناسب باید توانایی شناسایی منابع مرجع الکترونیکی و نیز مهارت‌های جستجو و بازیابی در اینترنت و پایگاه‌های اطلاعاتی را جهت دستیابی به این نوع منابع به خوبی دارا باشند.

هدف کلی درس: دانشجویان با انواع منابع مرجع پزشکی، و پایگاه‌های اطلاعاتی پزشکی، ساختار، شیوه تنظیم و شیوه‌های بازیابی اطلاعات (اصول جستجوی اطلاعات از عمده‌ترین منابع اطلاعاتی چاپی و الکترونیکی) به‌منظور پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی جامعه پزشکی آشنا شوند.

شرح دوره:

جلسه	رئوس مطالب (مفاهیم مورد انتظار تدریس)	روش تدریس	فعالیت فراگیران	تاریخ
۱	ارائه طرح درس و آشنایی با منابع و سرفصل و تکالیف و مروری کلی بر مباحثی که در طی ترم ارائه می‌شود. مروری بر مفاهیم، تعاریف و نظریات مرجع، دسته‌بندی و ارزیابی انواع منابع مرجع اعم از چاپی و الکترونیکی، خدمات مرجع مجازی و دیجیتال	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	حضور فعال	۱۴۰۳/۱۱/۲۹
۲	آشنایی با نیاز اطلاعاتی و انواع آن، رفتارهای اطلاع‌یابی و عوامل مؤثر بر آن، آشنایی با معروفترین سازمان‌ها و مراکز تحقیقاتی و آموزش پزشکی معروف ایران و جهان نظیر دبیرخانه شورای عالی آموزش پزشکی، فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران، سازمان پزشکی قانونی کشورهای اسلامی، WHO، NLM، NIH، FDI، HHS، NCBI	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	حضور فعال	۱۴۰۳/۱۲/۶
۳	آشنایی با محیط‌های اطلاعاتی با تأکید بر محیط‌های اطلاعاتی مبتنی بر وب و وب ۲ و ابزارهای آن نظیر فهرست‌ها و موتورهای جستجو	سخنرانی به همراه کار عملی	حضور فعال	۱۴۰۳/۱۲/۱۳

معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اهواز

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

۱۴۰۳/۱۲/۲۰	حضور فعال	سخنرانی به همراه کار عملی	آشنایی با الگوهای جستجوی اطلاعات، فرایند جستجو و استراتژی‌های جستجو با تأکید بر Google همراه با کار عملی	۴
۱۴۰۳/۱۲/۲۷	حضور فعال	سخنرانی به همراه کار عملی	آشنایی و کار عملی با Search Google Advanced و Google Scholar همراه با معرفی سامانه تأمین منابع علمی دانشگاه	۵
۱۴۰۴/۱/۱۸	حضور فعال	سخنرانی به همراه کار عملی	آشنایی با نظام نوین اطلاعات پژوهش‌های پزشکی ایران (سامانه نوپا) همراه با کار عملی	۶
۱۴۰۴/۱/۲۵	حضور فعال	سخنرانی به همراه کار عملی	منابع مرجع تخصصی پزشکی در محیط‌های online با تأکید بر pubmed و بخش‌های مختلف آن (بخش اول): آشنایی با مکانات، ویژگی‌ها و بخش‌های مختلف موجود در Pubmed، عضویت در آن، انواع جستجو در پایمده همراه با کار عملی	۷
۱۴۰۴/۲/۱	حضور فعال	سخنرانی به همراه کار عملی	منابع مرجع تخصصی پزشکی در محیط‌های online با تأکید بر pubmed و بخش‌های مختلف آن (بخش دوم): آشنایی با pubmed پیشرفته، نظیر History، MeSH و اجزاء آن، journals، Clinical Trials همراه با کار عملی	۸
۱۴۰۴/۲/۸	حضور فعال	سخنرانی به همراه کار عملی	آشنایی با پایگاه ScienceDirect همراه با کار عملی	۹
۱۴۰۴/۲/۱۵	حضور فعال	سخنرانی به همراه کار عملی	آشنایی با مفاهیم دسترسی آزاد و مگا ژورنال و کار عملی با پایگاه‌های Open Access نظیر freebook for Freemedicaljournals، Doaj، doctors، همراه با کار عملی	۱۰
۱۴۰۴/۲/۲۲	حضور فعال	سخنرانی به همراه کار عملی	نحوه انتخاب و تشخیص مجلات معتبر از طریق آشنایی و کار عملی با پایگاه‌های مربوطه نظیر JCR	۱۱
۱۴۰۴/۲/۲۹		سخنرانی به همراه کار عملی	آشنایی با پایگاه‌های استنادی نظیر (web of science) ISI و شاخص‌های آن همراه با کار عملی	۱۲
۱۴۰۴/۳/۵	حضور فعال	سخنرانی به همراه کار عملی	آشنایی با پایگاه Scopus همراه با کار عملی	۱۳

معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اهواز

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

۱۴۰۴/۳/۱۲	حضور فعال	سخنرانی به همراه کار عملی	آشنایی با مفهوم پزشکی مبتنی بر شواهد همراه با معرفی پایگاه‌های پزشکی مبتنی بر شواهد نظیر Clinical key همراه با کار عملی	۱۴
۱۴۰۴/۳/۱۹	حضور فعال	سخنرانی به همراه کار عملی	آشنایی با پایگاه Ovid همراه با کار عملی	۱۵
۱۴۰۴/۳/۲۶	حضور فعال	سخنرانی به همراه کار عملی	آشنایی با مفهوم کتابدار بالینی همراه با معرفی پایگاه اطلاعاتی up to date همراه با کار عملی	۱۶
	حضور فعال	سخنرانی، پرسش و پاسخ	جمع‌بندی مطالب و رفع اشکال	۱۷

تکالیف دانشجوی: از دانشجوی انتظار می‌رود: ۱- حضور به موقع و فعال داشته باشد، ۲- ارائه پروژه در مورد مبحث تعیین شده (معرفی یک پایگاه اطلاعاتی پزشکی)، ارائه تکالیف محول شده در طول جلسات درس و در بازه زمانی تعیین شده، مشارکت فعال در بحث‌های کلاسی، شرکت در جلسات امتحان

نحوه ارزشیابی: ارزشیابی بر اساس فعالیت‌های کلاسی تکلیف، پروژه و آزمون انجام می‌شود.

نمره تکالیف: مبنای نمره ۲۰ است که شامل حضور به موقع و فعال دانشجوی و ارزشیابی مشارکت دانشجوی ۱ نمره، ارائه دقیق و به موقع پروژه تعیین شده ۲ نمره، آزمون‌ها و کوئیزهای برگزار شده از پایگاه‌های اطلاعاتی تدریس شده ۸ نمره، تکالیف ارائه شده ۲ نمره، امتحان پایان ترم ۷ نمره می‌باشد.

منابع اصلی درس و مصوب وزارتخانه:

- ۱- یزدان فر، سیمین. شیوه بهره‌گیری از مراجع پزشکی. قزوین: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین. ۱۳۸۷.
- ۲- مرادی، ایرج. مراجع و پایگاه‌های اطلاعاتی علوم پزشکی و علوم وابسته. تهران: اساطیر پارسی: چاپار، ۱۳۹۷.
- ۳- سلیمانی، حجت. آموزش جستجو در وب و پایگاه‌های اطلاعاتی. تهران: حجت‌الله سلیمانی، ۱۳۸۸.
- ۴- رحیمی، علیرضا؛ افشار، مینا؛ زرمهر، فاطمه. آشنایی با منابع مرجع پزشکی در اینترنت. اصفهان: دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۹.
- ۵- فرهادی، ربابه. فناوری اطلاعات و ارتباطات: اصول و کاربرد. تهران: کتابدار، ۱۳۹۰.
- ۶- نوروزی چاکلی، ع؛ صمدی، ل. نمایه‌های تخصصی الکترونیکی. تهران: سمت،
- ۷- حسن زاده، محمد؛ نویدی، فاطمه. منابع اطلاعاتی در حوزه علوم پزشکی و سلامت. تهران: کتابدار، ۱۳۹۰.
- ۸- بتلی س. معماری اطلاعات برای حرفه‌مندان اطلاع‌رسانی. ترجمه م نوکاریزی، ا یوسف‌زاده. تهران: چاپار، ۱۳۹۴.
- ۹- جهانی، محمد رضا. اینترنت برای پزشکان. انتشارات تخت سلیمان، ۱۳۸۲.
- ۱۰- جعفرنژاد، عین‌ا.... آموزش گام به گام اینترنت. انتشارات علوم رایانه، ۱۳۸۳.
- ۱۱- عاصمی، عاطفه، بهارلو، غفار. دستیابی به اطلاعات در محیط دیجیتال: از تئوری تا عمل. تهران: کتابدار، ۱۳۸۹.
- ۱۲- حری، عباس. خدمات مرجع و اطلاع‌رسانی: مجموعه مقالات اولین همایش سراسری اتحادیه انجمن‌های علمی دانشجویی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران .../ به کوشش عباس حری، علی اکبری، مونا مهدیان؛ ویرایش نرگس نشاط. تهران: کتابدار؛ ۱۳۸۸.

معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی اهواز

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

۱۳- راهنماهای آموزشی موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی.

۱۴- صادقی علویجه زهرا، اکوان مریم. نیازمند محمد رضا. پایگاه استنادی اسکوپوس از تئوری تا عمل. شیراز: همرا، ۱۳۹۱.

۱۵- گرین هال ت. اصول پزشکی مستند: چگونگی بهره‌گیری صحیح از مقالات پزشکی. ترجمه ش نامجوی نیک. خ نامجوی نیک. تهران: فرزین، ۱۳۸۲.

۱۶- کازرانی، مریم؛ کلوانی، عارفه؛ گویلی کیلانه، ناهید. مفاهیم و پایگاه‌های اطلاعاتی پزشکی مبتنی بر شواهد. تهران: دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران: ۱۴۰۰.

17- Katz, William. A. Digital Reference Services. Last Edition.

18- Kelley, R. Medical Information on the Internet. London: Churchill livingstone, latest edition

19. Frost, William A. Digital Reference Services. Latest edition

20- Connor, Elizabeth. Introduction to reference services in academic libraries. Latest edition.

21- Armstrong, C.G. Manual of online search strategy. A Largh. London: Gover, latest edition.